

'Probleempartijen uit de markt halen met SPA'

Minstens driekwart van de vrije aardappelen moet worden aangemeld bij de Stichting Poolfonds Aardappelen (SPA). Dat vinden de initiatiefnemers van het plan, Verenigde Telers Akkerbouw (VTA), Nederlandse Akkerbouw Vakbond (NAV) en de drie regionale organisaties van LTO. Tachtig procent van de boeren is enthousiast, zegt Louis Beemsterboer, voorzitter VTA.

Die tachtig procent van de boeren baseert Beemsterboer op een telefonisch onderzoek onder tweehonderd aardappelteilers. Zij zijn, voorafgaand aan de presentatie van de plannen op 4 maart, door de initiatiefnemers gepolst over het plan. De organisaties hebben niet blindelings een aantal boeren geprikt. „Het waren de trekkers in hun regio. De voorlopers”, zegt Theo Koekkoek van ZLTO. „De mensen waarvan we denken dat ze door andere boeren worden gevolgd.” Tien procent van deze voorlopers was afwachtend maar positief. De overige tien procent zag alleen maar beren op de weg. „Die krijg je nooit enthousiast”, verzucht Koekkoek. Die telefonische enquête was het eerste go/no

▼ Frietindustrieën kunnen hun aanvoer zeker stellen door bij SPA te bieden op de vrije consumptieaardappelen.

WAT SPA BETEKENT VOOR VRIJE AARDAPPELEN

SPA wil de vrije consumptieaardappelen bundelen. Dat zijn de aardappelen waarvoor geen contract is afgesloten en de aardappelen die worden meegeleverd, maar waarvoor nog geen prijs is afgesproken. Telers kunnen hun partijen in SPA bundelen. Voor de ingeschreven aardappelen biedt SPA een afnamegarantie. Alle afnemers van consumptieaardappelen kunnen bieden op de aangeboden aardappelen. De handel gebeurt in partijen tussen 100 en 250 ton. De telers krijgen voor hun product de biedprijs die voor die dag en voor dát ras geldt.

SPA wil ook dagelijks alle transacties per ras te publiceren. Die informatie is openbaar. Telers, handelaren, afnemers; iedereen kan de prijsontwikkeling volgen. De gegevens worden ook doorgegeven aan het Bureau Aardappel Informatie van het Hoofdproductschap Akkerbouw en aan de noteringscommissies van de regionale beurzen die de beursnoteringen vaststellen.

Tegelijkertijd wil SPA de partijen die de markt verstoren, opkopen en buiten de reguliere kanalen afzetten. Dat zijn partijen met bijvoorbeeld onvoldoende kwaliteit. Ze brengen lagere prijzen op dan goede partijen en hebben daardoor een negatieve invloed op de beursnoteringen.

De activiteiten van SPA moeten leiden tot meer transparantie in de aardappelmarkt, een optimalisatie van beursnoteringen en het uit de markt nemen van partijen die de prijsvorming verstoren. VTA-voorzitter Louis Beemsterboer vat het met een knipoog naar de afkorting SPA samen: „We zijn voor helder, sprankelend en transparant.”

go-moment voor het plan. Het tweede moment van de waarheid is 25 maart. Dan moet SPA driekwart van de vrije aardappelen onder haar hoede hebben en volgt de daadwerkelijke oprichting.

Beemsterboer denkt dat het welslagen van het proefproject niet aan de kosten van het poolfonds zal liggen. Die worden betaald door een afdracht van 5 procent van de verkoopopbrengst van de aangemelde vrije aardappelen. „Dat is een kleine investering.” Voor die 5 procent worden de slechte partijen uit de markt gehaald. Daardoor zal de prijsvorming van de overgebleven aardappelen evenwichtiger verlopen. „Nu zie je soms een prijsverschil van twee

euro tussen twee partijen van hetzelfde ras. Dat kan niet. Door probleempartijen uit de markt te halen, zijn de goede partijen vergelijkbaar. De gerealiseerde prijzen zijn dan een betere afspiegeling van de werkelijke marktsituatie.”

Goede timing

SPA lijkt met de alsmat dalende prijzen van dit jaar een wanhoopsdaad voor de laatste vier maanden van het afzetseizoen. Dat is het beslist niet, zegt Menno Kaan van Agro Trade, die de aardappeltransacties uitvoert. Hij spreekt van een goede timing. „Het is dit jaar een proefproject. We kunnen nu kennis opdoen en dan volgend jaar vanaf het begin verder.” Bovendien is de handel in deze tijd sterk gericht op Nederland, zegt hij. „Aan het eind van het seizoen heeft Nederland de betere kwaliteit bewaard aardappelen. Praktisch gezien is Nederland de prijszetter voor Noordwest-Europa.”

Beemsterboer denkt dat juist in de tweede helft van het seizoen de bundeling van vrije aardappelen meer effect heeft dan in de eerste helft, omdat de vrije aardappelen dan een groter deel van de markt uitmaken. Ook Meeuw de Bruijne van VTA is positief over de timing. „Nu komt het erop aan en een periode van vier maanden is te overzien.” Hij hoopt dat het systeem vooral meer inzicht in de markt oplevert. „Het is tijd dat de markt transparanter wordt. Dit jaar bijvoorbeeld is de prijs inmiddels gezakt van 16 tot 8 euro per 100 kilo. De exporteurs geven aan dat de afzet goed loopt. Ik durf te voorspellen dat de aardappelen dit jaar gewoon op gaan. Daar staat tegenover dat de prijzen inmiddels wel zijn gezakt van 16 naar 8 euro per 100 kilo. Dat is onverklaarbaar.”

Keimpe van der Heide van NAV noemt het proefproject een fantastische aanzet. Weliswaar moet er volgens hem meer gebeuren, voordat de teler van consumptieaardappelen gemiddeld de kostprijs voor zijn product ontvangt, maar SPA is een van de middelen om dat doel te bereiken. Ondertussen gaat de NAV door met de eigen plannen om het aanbod te managen.

Copyright foto